

MAJSTOR AKCIJSKOG ŽANRA KOJI SE NIJE SNAŠAO U DRAMI

Igrani filmovi Kristijana Milića - Feljton *Hrvatski film, novinska kritika i društvo u 21. stoljeću (14.)*

Kristijan Milić, koji je debitirao epizodom *Sigurna kuća* u dvodijelnom omnibusu *24 sata* 2002. godine, odlične kritike dobio je za svoje ratne filmove *Broj 55* i *Živi i mrtvi*, koji su mu donijeli veliku Zlatnu arenu u Puli, ali je podbacio crno-bijelom art-dramom *Mrtve ribe*.

Milićevu epizodu kritičari su žanrovski opisivali kao triler, krimić i akcijski film, ali svi su hvalili Milićevo redateljsko umijeće unutar žanra. Andrea Radak je u Slobodnoj navela da je *Sigurna kuća* uspješno žanrovsko preslagivanje motiva koje gotovo svakodnevno čitamo u rubrikama crnih kronika.

Josip Jurčić u *Večernjem* Milićevu epizodu opisuje kao krvavi triler o pokvarenim policajcima, koji inspiraciju crpi iz američkih akcijskih filmova, vrlo jasan i efektivan u onom što želi, a to je čistokrvna i uvjerljiva akcija u kojoj su scene nasilja izrazito grafičke i odlično snimljene.

Sanjin Petrović u *Jutarnjem* piše da je Milićev film čvrst krimić koji završava u krvi, i premda ne bez mana, riječ je o uspjelom filmu koji se gleda u dahu. Jurica Pavičić pak kaže da je Milić tipični europski posttarantinovski žanrovac kojem je uzor Walter Hill, a *Sigurna kuća* Kristijana Milića žestoki je, krvavi i mačistički žanrovski film garniran *šatganima* i vrutcima krvi, neupitno skockan, pristojno odglumljen i umješno realiziran, a zamjera mu samo nedostatak lokalnog kolorita.

Kritika je hvalila i njegov prvi dugometražni film *Živi i mrtvi*, hvaleći paralelni prikaz 1943. i 1993. bez ideologije, izvrsnu, vizualno impresivnu režiju akcijskih prizora (po uzorima američkog filma), prikaz nadnaravnih elemenata i poruku o besmislu rata.

Janko Heidl u *Večernjem* hvali montažno dinamičnu izmjenu kadrova obilatim pokretima kamere, naglašenim rakursima i poigravanjem s izborom objektiva, čime se stvara poželjan ugođaj napetosti, iščekivanja i zlokobnosti.

Arsen Oremović uz sve pohvale režiji zamjerku nalazi samo u ograničenjima scenarija Josipa Mlakića koji nije pisan za ovakvo ambiciozno žanrovsko djelo: unatoč odlično povezanim scenama i briljantnim dijelovima, prošlost i sadašnjost ne konektiraju se sudbinski toliko upečatljivo koliko bi zahtijevala poruka o fatalizmu prostora čiji su stanovnici osuđeni na to da se svakih pedeset godina poubijaju do posljednje kapi krvi.

Jakov Kosanović u *Slobodnoj* je film nazvao pravim osvježenjem, navodeći da je u svojoj intimnoj biti to antiratni film, ali svaki takav nije isti, a ništa sličnoga nismo vidjeli na ovim prostorima od Bulajića i Krvavca naovamo.

Marko Njegić u *Slobodnoj* navodi da ugođajem nasilja i izostanku klasičnih pozitivaca, pa i moraliziranja, *Živi i mrtvi* zovu na Južnjačku utjehu. Njegić ističe da su akcijski prizori bolji od hororskih, a kada se u kulminativnu finalu utvare mrtvih vojnika - podjednako stradalih u usudu besmislenog međunacionalnog trvenja, okupe oko logorske vatre, poruka *pjesnika* je jasna: u neminovnoj smrti svi postaju isti, neovisno o tome kako su se

borili dok su bili živi.

Izvršne ocjene dobiva naredni Milićev film *Broj 55* (2014.), za kojeg su kritičari hvalili moderan i vješto proveden pristup akcijskom (ratnom) filmu, bez ikakvog ideološkog dociranja i političkog ispravljanja *krivih Drina* domoljubnog zanosa devedesetih, premda u svakom kadru štuje hrabrost hrvatskog ratnika uokvirenu u slikama stradalih branitelja na odjavnoj špici.

Arsen Oremović u *Večernjem* naveo je da Milić uspijeva prikazati klaustrofobičnost smrtonosne situacije i da će domaćoj publici oblikovanoj na američkim spektaklima film biti bliže više od bilo kojeg drugog filma o Domovinskom ratu, a kao jedinu zamjerku navodi da se grupu opkoljenih hrvatskih vojnika tretira kao skupinu, bez polaganja na pojedinačne sudbine i identificiranja s njima.

Marko Njegić u *Slobodnoj* posebno hvali sekvencu koja otvara film, a film u cjelini kao prvi profesionalni hrvatski akcijski ratni film i prijelomnicu unutar domaće žanrovske kinematografije, s odličnim slobodnim kadriranjem i *slow-motionima*.

Nenad Polimac u *Jutarnjem* ga je proglasio za vrlo važan film u novijoj povijesti hrvatske kinematografije, a posebno je hvalio dočaravanje radnje na četiri plana, fotografiju Mirka Pivčevića, dizajn specijalnih efekata, funkcionalno kadriranje s tek ponekom redateljskom paradom, a kada se protagonistima omaknu malo emocionalniji dramski naglasci, oni su podigrani u najboljoj maniri holivudskih *muških* filmova.

Izlet u crno-bijelu art-dramu *Mrtve ribe* (2017.) temeljenu na knjizi nagrađivanog pisca Josipa Mlakića, Miliću je donio osrednje ocjene kritike: zamjerala mu se nelinearnost i neprepričljivost radnje, pretencioznost, neujednačenost, izostanak neophodnih dramaturških štrihanja i montažnih kraćenja, a hvalio ga je jedino Nenad Polimac koji je napisao da su *Mrtve ribe* izvrsno, slojevito i krajnje zahtjevno ostvarenje, koje predstavlja jedan od vrhunaca novije hrvatske produkcije i u kojem su nacionalni odnosi prikazani krajnje slojevito. No, i njegova kritika u naslovu ističe nezapamćeni krah filma kojeg je u dva tjedna pogledalo samo 80 ljudi.

Denis Derk u *Večernjem* je istakao da likova ima mnogo i previše, te crno-bijela fotografija Mirka Pivčevića dodatno naglašava mračnu, pesimističnu atmosferu filma u kojem se pripadnici mlađe generacije iz različitih nacija ipak međusobno družu, ali združeni kriminalom, drogom i pijančevanjem, neće donijeti dašak pozitivnih promjena u bosansko-hercegovačku zbilju.

Jurica Pavičić u *Jutarnjem* navodi da film ima krasnih scena, pojedinačnih bljeskova fine emocije, toplih odnosa ili motiva, scene u filmu koje su realistički napisane listom su dobre, sočne i životne, a film je pun jakih, markerom podvučenih metafora, no nevolja je što je film metonimijska umjetnost koja takvu metaforičnost i selimovićevsku filozofičnost ne ljubi i u kojoj to ne drži vodu tako dobro kao na papiru.

Marko Njegić u *Slobodnoj Dalmaciji* navodi da se Milić poslije impresivnog akcijsko-ratnog *Broja 55*, nije nastavio razvijati kao hrvatski žanrovski redatelj bez pandana unutar matične, čak i regionalne kinematografije. Njegić navodi da je karakterizacija likova neravnomjerna, neke priče su nerazrađene i svedene na vinjete da bi cjelina bila dramaturški ispoliranija i zaokružena, no Milićeva filmofilija je ujednačena, neovisno o tome je li suptilna ili eksplicitna, vizualna ili verbalna, simbolična ili metaforična.

Zlatko Vidačković, FILMOVI.hr, 14. prosinca 2020.

Napomena: Dopušteno je prenošenje sadržaja ovog feljtona uz objavu izvora i autora.